

1878—79 til Budgettet for 1884—85 med 24 pCt., men altsaa dog kun med Halvdelen af, hvad de ere stegne i de sidste 6 Aar. Samtidig vare Indtægterne stegne 12½ pCt., altsaa i langt større Forhold end i de sidste forløbne 6 Aar. Jeg tror, at disse Tal noksom vise, at samtidig med, at vore Indtægter ere stegne i et Forhold, der ikke svarer til Udgifterne, ere disse særlig i de sidste Aar paa de civile Budgetter for den almindelige Forvaltning i en jærlig stærk Stigning, og ingen veed, hvor stærkt de fremdeles ville vokse. Jeg tror derfor, at der er tilstrækkelig Odfordring til at tage under Overvejelse, hvor meget man kan anvende paa de enkelte Ministres Budgetter og paa de enkelte Forvaltningsbrancher, uden at man derved skader de andre. Jeg tror, at der i disse Tal ligger en Henvisning til det velbegrundede i den Betragtning, at, saafremt vi blive ved af de løbende Indtægter at tage saa meget til Jærnbanner, kunne vi ikke paa de øvrige civile Omraader gaa frem i den Maalestok, hvorefter vi hidtil have bevæget os. Jeg tror nok, at naar man sammenholder Indtægternes mindre og Udgifternes store Fremgang, maa man indrømme, at vi — og det ingenlunde alene paa Grund af Stigning paa de militære Budgetter — snart nærme os den Tid, da det kan knibe med at holde Balancen.

Th. Nielsen: Da jeg i Gaar forlangte Ordet, var det nærmest for at motivere baade min egen og andre Meningsfællers Stilling til det af de ærede 6te (Knudsen) og 7de (Anderjen) Landstingsmænd for 1ste Kreds stillede Ændringsforslag. Jeg har allerede forleden Dag angivet, hvorledes jeg mente, at Staten skulde stille sig til sine Arbejdere, og jeg skal gentage, at min Mening er den, at Staten bør være en human Arbejdsgiver, ja, at den i saa Henseende bør være et Mønster for Arbejdsgivere baade med Hensyn til Maaden, paa hvilken den behandler sine Arbejdere, og ogsaa med Hensyn til Lønnen, den giver. Jeg skal ikke alene ikke have det allermindste imod, at Staten for Eksempel i Henseende til at sørge for sine Arbejdere i Sygdomstilfælde, under Ulykker og i Alderdom viser sig som en human Arbejdsgiver, men jeg skal ogsaa efter Evne gøre, hvad jeg formaar, til, at den kan blive det paa alle Omraader. Selv hvad Søndagsarbejdet angaar, som den ærede 6te Landstingsmand for 1ste Kreds omtalte, at han har været fristet til at tage med blandt sine Ændringer, stiller jeg mig paa samme Maade. Jeg mener, at Staten

bør afflatte Søndagsarbejdet, hvor det er muligt, og hvor det ikke er muligt, indskrænke det til det mindst mulige. I denne Henseende er jeg altsaa ikke uenig med de ærede Herrer. Heller ikke er jeg uenig med dem i Henseende til at støtte Arbejdernes Organisation. Jeg mener, det er nødvendigt, at Arbejdernes Organisation støttes i den Kamp, de maa føre i den privatkapitalistiske Stat eller Samfund, og at Arbejderne maa have en Organisation som en nødvendig Modvægt, for at de ikke skulle blive oplugte af Kapitalismens Magt. I disse Henseender er jeg altsaa ikke uenig med de ærede Herrer, men disse gaa jo meget videre i det Ændringsforslag, de her have stillet. Det fremtræder jo som en eneste Ændring, saa vidt jeg ser, men det forstaar sig vel, at der vil blive afstemt særskilt over Paragrafferne.

Formanden: Det maa være undgaaet det ærede Medlems Opmærksomhed, at jeg ved Forhandlingens Begyndelse i Gaar nævned, at Forslagsstillerne havde ønsket delt Afstemning over Ændringsforslaget, Paragraf efter Paragraf.

Th. Nielsen: Ja, det gif jeg ogsaa ud fra vilde finde Sted. — De ærede Herrer gaa jo meget videre i deres Forslag end til det, jeg har omtalt. Det er jo egentlig, saa vidt jeg kan se, det første Skridt til et Systemskifte i det hele. Jeg skal i øvrigt erkende overfor de ærede Herrer, at den Maade, paa hvilken Samfundet producerer, kan der visseelig med Rette siges overmaade meget imod, og ville de Herrer anvende deres Evner paa at fremsætte Kritik paa de Punkter, hvor en Kritik kan være berettiget og fuldt berettiget, ville de vistnok dermed gøre en ret god Gerning. Heller ikke i saa Henseende skulle de savne min Støtte, naar jeg finder deres Kritik berettiget, selv om man paa visse Punkter kan mene, at Samfundet derved ogsaa vil komme til at spendere adskilligt for at komme til at rette Fejlene. Men de ærede Herrer gaa jo som sagt meget videre. Deres Forslag er det første Skridt paa den Bane, at Staten skal overtage alle Produktionsmidler, og der nægter jeg jo ikke, at saa mangelfuld end det nuværende kan være, saa vil det dog efter min Mening blive værre, naar Staten skal overtage alle Produktionsmidlerne. Det er jo nemlig slet ikke for os noget saa ukendt dette, at Staten skal overtage Produktionsmidlerne. Det laa jo nemlig i Enevoldsmagtens Ide at ordne Sagen saaledes, og den gjorde det ogsaa i en ikke ringe